

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Glegyák Jenő ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Magyar György ügyvéd által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. október 6. napján meghozott, 27.P.22.000 /2010/19. számú ítélete ellen, a felperes részéről 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 214.000 (kétszáztizennégyezer) forint másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak felhívásra 405.000 (négy százöttezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2004. január 28-án „...” életbiztosítási szerződést kötött az alperessel. A szerződés megkötése során **Sz. Zs.** működött közre, aki az alperes állandó megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott függő biztosításközvetítője volt. A szerződés lehetőséget adott a biztosítottnak arra, hogy a biztosítási díjon felül tetszőleges számú eseti befizetést teljesítsen befektetés céljából. A biztosítási szabályzat szerint eseti befizetés banki átutalással vagy postai utalvánnyal teljesíthető. **Sz. Zs.** 2006. május 10-én 8.000.000 forint, 2006. december 7-én 1.500.000 forint befizetéséről állított ki „Értesítő eseti díj befizetéséről” elnevezésű formanyomtatványt a felperes nevében. A felperes életbiztosítási szerződéséhez kapcsolódóan eseti díj az alpereshez nem érkezett. **Sz. Zs.** ellen - több sértett mellett - a felperes sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás indult.

A felperes a keresetében 9.500.000 forint tőkének, ebből 8.000.000 forint után 2006. május 10. napjától, 1.500.000 forint után 2006. december 7. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatnak, valamint a perrel

felmerült költségeinek a megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy az alperessel állandó megbízási jogviszonyban álló biztosítási ügynöknek 9.500.000 forintot adott át az életbiztosítási szerződéshez kapcsolódó eseti befizetés céljára. Az ügynök a pénzt nem továbbította az alperesnek, hanem azt a saját céljára használta fel, ezzel kárt okozott a felperesnek. Jogi álláspontja szerint az alperes az ügynök által okozott kárt a Ptk. 350. § (2) bekezdése és a Ptk. 348. (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Vitatta, hogy a felperes pénzt adott át az ügynöknek, és vitássá tette azt is, hogy a felperes rendelkezett annyi pénzzel, aminek az átadását a keresetlevelében állította. Hivatkozott arra, hogy a felperes által állított kár összege bizonytalan. Ebben a körben utalt az ügynök korábban tett nyilatkozataira, ami szerint 4.000.000 forintot visszafizetett a felperesnek. Kártérítési felelősségének fennállását abból az okból is vitatta, hogy az ügynök nem a megbízásának teljesítése körében, hanem a megbízásának kereteit túllépve okozta a kárt. Hivatkozott arra, hogy a felperes felróható módon maga is közrehatott a kárainak a bekövetkezésében.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.750.000 forint tőkét, ebből 2.000.000 forint után 2006. május 10. napjától, 750.000 forint után 2006. december 7. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 92.169 forint perköltséget. Az alperest 164.500 forint, a felperest 405.500 forint le nem rótt kereseti illeték megfizetésére kötelezte az államnak külön felhívásra. Ítéletének indokolásában úgy foglalt állást, hogy az alperes és az ügynöke között fennállott tartós megbízási jogviszonyra tekintettel az alperest a Ptk. 350. § (2) bekezdése, a Ptk. 348. § (1) bekezdése és a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján terheli felelősség az ügynök által okozott károkért. Rámutatott, hogy a 2003. évi LX. törvény (a továbbiakban: Bit.) 48. § (1) bekezdése értelmében az alperes felelőssége kiterjed mindazokra a károkra is, amiknek az okozását az ügynök számára az ügynöki minősége tette lehetővé. Álláspontja szerint az „Értesítő eseti díj fizetéséről” elnevezésű nyomtatványok nyilvánvalóan valótlan tartalmuk miatt nem alkalmasak annak a bizonyítására, hogy a felperes pénzt adott át az ügynöknek. Figyelemmel arra, hogy **Sz. Zs.** közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozata olyan állításokat is tartalmaz, amelyek nyilvánvalóan valótlanok, a közjegyzői okiratot sem tekintette alkalmasnak a pénzáadás tényének a bizonyítására. **Sz. Zs.** tanúvallomását valónak fogadta el, és annak alapján tényként állapította meg, hogy a felperes összesen 9.500.000 forintot adott át az ügynöknek. **Sz. Zs.** büntetőeljárásban tett vallomása és **L. J.** tanúvallomása alapján tényként állapította meg azt is, hogy az ügynök 4.000.000 forintot visszaadott a felperesnek - így a felperest 5.500.000 forint kár érte. Kifejtette, hogy a felperes megszegte a Ptk. 340. § (1) bekezdésében előírt kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségét, ezzel maga is közrehatott kárának a bekövetkezésében. A felperes felróható közrehatásaként értékelte azt, hogy a felperes a biztosítási szabályzatban meghatározottól eltérően, készpénz átadásával

teljesítette az eseti befizetést. A kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettség megszegése miatt 50-50 % arányú kármegosztást alkalmazott.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása és az alperes kereset szerinti marasztalása érdekében a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan és tévesen állapította meg, és az indokolási kötelezettségének sem tett eleget teljes mértékben. Hangsúlyozta, hogy a felperes mind a biztosítási szerződés megkötése, mind az eseti díjak átadása során a kellő körültekintéssel járt el. Ezzel kapcsolatban előadta, hogy a felperes a szerződéskötés előtt meggyőződött arról, hogy **Sz. Zs.** valóban az alperes ügynöke, az ügynök közreműködésével az alperes által forgalmazott valós termékre kötött szerződést, az eseti díjak befizetését az alperes által rendszeresített formanyomtatványon teljesítette. Kiemelte, hogy az eseti díjak készpénzben való átadására kifejezetten az ügynök tájékoztatása alapján került sor. Az alperes terhére kérte értékelni azt, hogy az értesítő formanyomtatvány nem felelt meg a számviteli törvény 166. § (2) bekezdésében előírt követelménynek, mert annak tartalmából nem tűnt ki egyértelműen az, hogy pénzüsszeg átadására, illetve átvételére nem alkalmas. Kifejtette, hogy az értesítő közvetett utalási kötelezettséget foglalt magában, aminek az alapján az ügynök kötelezettsége volt az átadott készpénz átutalása az alperesnek. Tagadta, hogy az ügynök 4.000.000 forintot visszafizetett, és rámutatott arra, hogy **L. J.** tanú nem tett ilyen tartalmú vallomást. Álláspontja szerint a Bit. 48. § (2) bekezdése alapján az alperest vétkességtől független felelősség terheli az ügynöke által okozott kárért, felelősségének korlátozását pedig jogszabály nem teszi lehetővé. Előadta, hogy az alperes semmilyen intézkedést nem tett az ügynökének az ellenőrzése érdekében, ezzel jelentősen közrehatott a felperes kárának a bekövetkezésében.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta.

A felperes a fellebbezésében nem támadta az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest marasztaló rendelkezését, ezért ez a rendelkezés a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében első fokon jogerőre emelkedett. Emiatt a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet elutasító rendelkezését vizsgálta felül.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés nem megalapozott.

A felperes kártérítés iránt terjesztett elő keresetet, az alperes pedig az ellenkérelmében vitatta a felperes kárának a bekövetkezését.

A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el.

A kártérítés iránti perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte a kár bekövetkezésének, a kár összegének, valamint az alperesi ügynök felróható magatartása és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggésnek a bizonyítása. Ennek keretében a felperesnek azt kellett kétséget kizáró módon bizonyítania, hogy a keresetlevélben megjelölt összegű pénzt átadta az ügynöknek.

A Pp. 3. § (3) bekezdése kimondja, hogy a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli.

A pénz átadásának és az átadott pénz összegének bizonyítására a felperes **Sz. Zs.** közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatát, büntetőeljárásban tett vallomásait és a perben tett tanúvallomását, **L. J.** és **P. L.** tanúvallomását, az „Értesítő eseti díj befizetéséről” elnevezésű formanyomtatványokat, valamint a felperes büntetőeljárásban tett tanúvallomását bocsátotta a bíróság rendelkezésére.

A Pp. 195. § (1) bekezdése értelmében az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját. Ugyanilyen bizonyító ereje van az olyan okiratnak is, amelyet más jogszabály közokiratnak nyilvánít.

Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a **Sz. Zs.** nyilatkozatait rögzítő közjegyzői okirat csupán azt bizonyítja a közokirat bizonyító erejével, hogy **Sz. Zs.** az okiratba foglalt nyilatkozatot megtette, azt azonban nem, hogy a nyilatkozat tartalma megfelel a valóságnak.

Sz. Zs. közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatai közül nyilvánvalóan valótlan az az állítás, hogy jogosult volt nem az első díjjal együtt fizetett eseti díjak átvételére, és az is, hogy a felperesektől átvett eseti díjakat befizette az alperes bankszámlájára. **Sz. Zs.**-nak a büntetőeljárásban különböző időpontokban tett vallomásai, valamint a perben tett tanúvallomása eltértek egymástól a pénzátadások körülményeire és a pénz összegére vonatkozóan. A felperes a perben érvényesített követelése ténybeli alapjaként maga hivatkozott arra, hogy **Sz. Zs.** megtévesztette, becsapta őt. Az ítéletálla álláspontja szerint ezek a körülmények alkalmasak arra, hogy **Sz. Zs.** szavahihetőségét, nyilatkozatainak - köztük a perben tett tanúvallomásának - a valóságtartalmát kétségessé tegyék. A kétséges valóságtartalmú nyilatkozatok és vallomások pedig nem alkalmasak sem a pénzátadások tényének, sem a pénz összegének a kétséget kizáró bizonyítására. A pénz átadásának tényére vonatkozó megalapozott következtetés **Sz. Zs.** perben tett tanúvallomásából sem vonható le. Emiatt **Sz. Zs.** nyilatkozatai, vallomásai és egyéb előadásai csak annyiban értékelhetők bizonyítékként, amennyiben azok valóságtartalmát más, hiteles bizonyíték vagy peradat is alátámasztja.

L. J. és P. L. tanúk nem rendelkeztek konkrét ismerettel arról, hogy a felperes az életbiztosítási szerződéshez kapcsolódóan adott át pénzt az alperes ügynökének. Emiatt a tanúk vallomásából sem vonható le okszerű következtetés a pénzátadás tényleges megtörténte.

A periratokhoz csatolt „Értesítő eseti díj fizetéséről” elnevezésű formanyomtatványok egyike sem tartalmaz készpénz átadására vonatkozó, vagy készpénz átvételét elismerő nyilatkozatot. A nyomtatványokon a felperes arról nyilatkozott, hogy a nyomtatványon feltüntetett összeget átutalta a nyomtatványon megjelölt bankszámlára. Azt, hogy átutalás nem történt, és hogy a nyomtatványokon megjelölt bankszámla felett nem volt jogosult rendelkezni, maga a felperes is elismerte. Ennek alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy az értesítők tartalma valótlan. Amiatt, hogy az értesítők nem tartalmaznak készpénz átadására vonatkozó vagy készpénz átvételét elismerő nyilatkozatot, továbbá amiatt, hogy az értesítőkbe foglalt nyilatkozatok tartalma valótlan, az értesítő nyomtatványok sem voltak alkalmasak annak a bizonyítására, hogy a felperes készpénzt adott át az alperes ügynökének.

Az ítéletábra a mérlegelés körébe vonta azt a körülményt is, hogy a valótlan tartalmú értesítő nyomtatványok kitöltése nem előzmény és cél nélkül történt, annak volt előzménye, ami az ügynököt a nyomtatványok kitöltésére indította, és az ügynöknek célja volt a nyomtatványok kitöltésével. Abban az esetben, ha nyomtatványok kitöltésének előzménye a nyomtatványokon feltüntetett összeg készpénzben való átadása, célja pedig a pénz átvételének az elismerése volt, a nyomtatványok kitöltése nem volt okszerű. A nyomtatványok tartalma ugyanis önmagában nem volt alkalmas készpénz átadásának az igazolására, vagy átvételének az elismerésére. A perben nem merült fel olyan tény, adat vagy egyéb körülmény, ami arra utal, hogy készpénz átadása esetén bármilyen akadálya lett volna annak, hogy a felperesek kifejezetten készpénz átvételét elismerő nyilatkozatot kérjenek az ügynöktől, vagy az ügynök kifejezetten készpénz átadását elismerő nyilatkozatot tegyen. Emiatt az értesítő formanyomtatványokból nem vonható le okszerűen az a következtetés, hogy a nyomtatványok kitöltésének az előzménye készpénz átadása, célja pedig készpénz átvételének az elismerése volt - nem zárható ki annak a lehetősége, hogy az értesítők kitöltése más előzménnyel áll oksági kapcsolatban, és kitöltésükkel az ügynök más célt kívánt elérni.

A felperest a büntetőeljárásban a nyomozóhatóság és a bíróság tanúként hallgatta ki. A perben azonban a felperes követelést érvényesítő félként járt el, és a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján őt terhelte az alperes által vitatott tények bizonyítása. Emiatt az ítéletábra álláspontja szerint a felperes büntetőeljárásban tett tanúvallomásának a perben csak olyan bizonyító erőt lehet tulajdonítani, mint a felperes előadásának - amennyiben azt az alperes vitássá teszi, az előadását a felperesnek egyéb bizonyítékokkal kell alátámasztania.

A Pp. 206. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el.

Az ítélőtábla a fent részletesen ismertetett bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelése alapján az elsőfokú bíróságtól eltérően arra az álláspontra helyezkedett, hogy a fent ismertetett bizonyítékok sem külön-külön, sem összességükben nem voltak alkalmasak annak a kétséget kizáró bizonyítására, hogy a felperes készpénzt adott át az alperes ügynökének, és emiatt kára keletkezett, és nem voltak alkalmasak a felperest ért kár összegének a bizonyítására sem.

A Pp. 3. § (3) bekezdése kimondja, hogy a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésztettségének jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli.

Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján azt, hogy a felperes követelésének a bizonyítása sikertelen volt, a felperes terhére kellett értékelni. Emiatt az ítélőtábla nem látott jogi lehetőséget az alperes marasztalásának a felemelésére.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott, a keresetet elutasító rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A felperest a Pp. 239. §-a szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte másodfokú perköltség megfizetésére, míg a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2012. szeptember 7.

. Lente Sándor s. k.
a tanács elnöke, előadó

Dr. Csóka István s. k.
k.

bíró

Dr. Pullai Ágnes s.

bíró

